

լու հինգ քառորդի չափ: Կտրած ապա-
կիններուն առջի փայլքը տալու համար,
ծարիրի փոշուղն չփելու է, կապարէ
չինած միակերպ՝ շիտակ ստուլի մը վը-
րայ: ԺՐ դարուն սկիզբները Մուռանոյ
կղզին որ վենետիկոյ թաղերէն մէկն է՝
տասնհինգ ապակիի գործարան ու-
նէր, որոցմէ միայն մէկն արտօնութիւն
ունէր բիւրեղ շինելու, ան ալ շաքաթը
երկու օր. տասուերկու հոգի՝ որոնց
վարպետի անուն կը տրուէր, ամեն աշ-
խատութեան օր վաթսնական անօթ
կրնային շինել: Իրենց աշխատութեան
կերպին՝ դեռ շատ դիւրութիւններ կը
պակսէր: Խմորին կամ զանգուածին
բաղադրութիւնն, ուսկից ապակի կը
չինէին, Սպանիոյ մոխիր և վիշենցայի
հող էր, զոր վեց ժամ կ'եփէին մաս-
նաւոր շինած փռան մէջ. յետոյ քու-
րայի մէջ կը դրուէր, ուր կը մնար ութ
օր: Որոշուած ժամանակն անցնելէն ե-
տե, կը շինէին այս զանգուածէն այն
բիւրեղեայ անօթները որոնք nove quar-
te կը կոչուէին, որոց մեծութեան չափն
չորս ոտք, իսկ հասարակներն իրեք ոտք
կ'ըլլան, կամ թէ դնենք մէկ մեղր քա-
ռակուսի: Յետ այս տաժանելի աշխա-
տութեանց կը կտրէին անօթները, զո-
րոնք ստորին կարգի արհեստաւորք եր-
կըթէ տաքցուցած գործիքներով կը
վերցընէին՝ կը տանէին փռան մը վրայ
կը շարէին, որոյ յատակը դար վար էր.
և հոն կամաց կամաց կը պաղէին: Այս
աշխատութեանց միջոց գործարանին
բոլոր դռները գոց կը պահուէին, և ոչ
ոք ինչ և իցէ պատճառով ալ ըլլայ՝ չէր
կրնար ներս մտնել կամ դուրս ելլել:
Քուրաներն ալ միշտ վիշենցայի հողով
կը շինուէր:

Կար ուրիշ գործարան մ'ալ որ ջա-
հեր ու տեսակ տեսակ ճրագարաններ
չինելու արտօնութիւնն ունէր՝ այս ջահե-
րէն ոմանց տրամագիծն, որոնք յերաւի
մէկ մէկ պարծանք են արհեստին, եօթ-
նէն մինչև յութ մեղր կ'ըլլար: 1797ն
հասարակապետութեան անկման ա-
տեն, ապակիի արհեստաւորաց ժո-
ղովքն ունէր առուտրի դրած դրամ

224000 տուգադ¹. շահն 100ն 3 1/2
դարձեալ առ ձեռն պատրաստ 21000
տուգադ, իսկ իրենց առանձին առան-
ձին և ընտանեկան հարստութիւննին
մէկ տեղ բերելով. 3 միլիոնի կը հաս-
նէր:

Խրատ Ապերախտոքեան.

Վաճառականին մէկը ձի հեծած տօ-
նավաճառէն դառնալու ատեն ճամբան
սաստիկ անձրևի կը բռնուի, այնպէս
որ անտանելի նեղութենէն կը սկսի Աս-
տուծոյ դէմ գանգըտիլ. վերջապէս ա-
ռանց յուսահատելու ճամբան կը շա-
րունակէ ու կը հասնի մէկ մեծ անտառ
մը: Բայց մոմտուքը ու մեծ ահը առաւ
զինքը երբոր յանկարծ անտառին մէջ
աւազակ մը տեսաւ որ հրացանը վրան
շտկեր է՝ բայց սաստիկ անձրևէն վա-
ռօղը թրջած ըլլալով՝ կրակ չառնէր.
ու վաճառականը ձին մտրակելով կ'անց-
նի կ'երթայ աւազակին քովէն, ու մեռ-
նելէն կ'ազատի: Երբոր անտառէն
դուրս կ'ելլայ, կ'ըսէ ինքնիրեն, ինչ
ապերախտութիւն էր որ ըրի Աստու-
ծոյ դէմ. գանգտեցայ փոխանակ շնոր-
հակալ ըլլալու, որ եթէ աս անձրևը
չըլլար՝ ես հիմայ մեռած էի, ու իմ տը-
ղաքս պարապ տեղը պիտի սպասէին իմ
տուն դառնալուս: Անձրևը որ ինծի գան-
գատանաց պատճառ եղաւ, ազատեց
միանգամայն իմ կեանքս:

¹ Մէկ տուգադը կ'արժէ չորս ֆռանդ: